

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MAURICE LAGRANGE*

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Ζητώ από το Δικαστήριο να μου επιτρέψει να υπενθυμίσω καταρχάς, χάριν της σαφήνειας των προτάσεών μου, κατά το συντομότερο δυνατό τρόπο, τα κύρια σημεία του ιστορικού και της διαδικασίας.

Η προσφεύγουσα εταιρία εκμεταλλεύεται στο Bünde (Βεσφαλία) επιχείρηση χονδρικής εμπορίας άνθρακα. Πληρούσε την προϋπόθεση που απαιτούσε η οργάνωση της πώλησεως από κοινού του άνθρακα της Ruhr, η Deutscher Kohlen-Verkauf ή DKV, η οποία λειτουργούσε ακόμα κατά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης, για να μπορεί να προμηθεύεται (άνθρακα) άμεσα από τα ορυχεία, είχε δηλαδή κύκλο εργασιών που υπερέβαινε τους 6 000 τόνους· ήταν λοιπόν «έμπορος (χωρίς μεσάζοντες) από πρώτο χέρι». Αντίθετα, δεν ήταν σε θέση να φθάσει τον κύκλο εργασιών των 48 000 τόνων που απαιτούσε έκτοτε σχετικά η ρύθμιση που θεσπίστηκε στις 5 Φεβρουαρίου από τη Georg, τη νέα οργάνωση που δημιουργήθηκε από τις εταιρίες της Ruhr στον τομέα του άνθρακα σε εκτέλεση της κατοχικής νομοθεσίας.

Άσκησε γι' αυτό στις 23 Απριλίου 1953 αγωγή αποζημιώσεως ενώπιον του Landgericht της Έσσης κατά της Georg προς αποκατάσταση της ζημίας που προέκυψε από το

γεγονός ότι από 1ης Απριλίου 1953, ημερομηνίας ενάρξεως ισχύος του νέου καθεστώτος, δεν προμηθευόταν πλέον (άνθρακα) άμεσα ως χονδρέμπορος «από πρώτο χέρι».

Με απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 1953 το τμήμα εμπορικών διαφορών του Landgericht της Έσσης εξέδωσε την ακόλουθη διάταξη:

«Η διαδικασία αναστέλλεται μέχρις εκδόσεως αποφάσεως της Ανωτάτης Αρχής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, σύμφωνα με το άρθρο 65, εδάφιο 4, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, επί του εάν οι κοινές αποφάσεις των εταιρών της εναγομένης και των έξι εταιριών πώλησεως άνθρακα της Ruhr που ελήφθησαν στις 5 Φεβρουαρίου 1953 και προβλέπουν ότι από 1ης Απριλίου 1953 οι εταιρίες αυτές θα παραδίδουν άμεσα μόνο στους χονδρέμπορους άνθρακα που πωλούν τουλάχιστον 48 000 τόνους καυσίμων κατ' έτος, αντίκεινται στην απαγόρευση του άρθρου 65 της εν λόγω Συνθήκης».

Το Δικαστήριο γνωρίζει, πράγματι, ότι κατά το εδάφιο 4 του άρθρου 65 «η Ανωτάτη Αρχή έχει αποκλειστική αρμοδιότητα με την επιφύλαξη των προσφυγών ενώπιον του Δικαστηρίου, να αποφαινεται αν» «οι δυνάμει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου απαγορευμένες συμφωνίες ή αποφάσεις» «συμβιβάζονται με τις διατάξεις του

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

παρόντος άρθρου» και (αν) «είναι αυτοδικαίως άκυρες και δεν δύναται να γίνει επίκλησή τους ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου των κρατών μελών».

Η Ανωτάτη Αρχή εξέδωσε μόνο στις 27 Νοεμβρίου 1957 την απόφαση που της είχε ζητηθεί και της οποίας υπενθυμίζω το διατακτικό:

«Άρθρο πρώτο — Μέχρι την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος των αποφάσεων 5/56, 6/56 και 7/56 της 15ης Φεβρουαρίου 1956, δηλαδή μέχρι τις 22 Φεβρουαρίου 1956, δεν εφαρμόζονται επί των αποφάσεων των συνεταιρών της καθής και των 6 Ε.Π.Ε. πωλήσεως άνθρακα της Ruhr οι απαγορεύσεις του άρθρου 65, παράγραφος 1.

Άρθρο 2 — Η παρούσα απόφαση τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία κοινοποιήσεώς της στο Landgericht της Έσσης και στα ενδιαφερόμενα μέρη».

Κατά της αποφάσεως αυτής άσκησε προσφυγή η εταιρία Stork & Co.

Βλέπετε, έτσι, κύριοι, ότι η Ανωτάτη Αρχή, ύστερα από αναμονή 4 ετών και πλέον, δεν αποφαινεται επί του ερωτήματος που της υπέβαλε το δικαστήριο της Έσσης, δηλαδή επί του αν οι αποφάσεις της 5ης Φεβρουαρίου 1953 σχετικά με τους χονδρεμπόρους «από πρώτο χέρι» συμβιβάζονται προς το άρθρο 65, παράγραφος 1. Η απάντησή της έχει τυπικό περιεχόμενο: οι απαγορεύσεις του άρθρου 65 δεν εφαρμόζονται επί των αποφάσεων αυτών.

Γιατί αυτή η απάντηση και γιατί αυτή η καθυστέρηση; Και, καταρχάς, γιατί αυτή η απάντηση;

Επειδή, κατά την Ανωτάτη Αρχή, η περίοδος εφαρμογής των αποφάσεων της 5ης Φεβρουαρίου 1953 (που θα μπορούσε να ονομαστεί καθεστώς Georg) από 1ης Απριλίου 1953 μέχρι 22ας Φεβρουαρίου 1956 παρήλθε ολόκληρη υπό το καθεστώς των διατάξεων του άρθρου 12 της Συμβάσεως περί μεταβατικών διατάξεων και της αποφάσεως 37/53 της 11ης Ιουλίου 1953 που εκδόθηκε σε εφαρμογή της. Αυτή η τελευταία απόφαση ερμηνεύει το άρθρο 12 (που έχει ως αντικείμενο την προσωρινή διατήρηση της ισχύος των υφισταμένων συμπράξεων και οργανώσεων) υπό την έννοια ότι αυτή αφορά τις συμπράξεις και οργανώσεις που υφίστανται κατά την ημερομηνία ιδρύσεως της κοινής αγοράς, δηλαδή ως προς τον άνθρακα, την 10η Φεβρουαρίου 1953 (και όχι την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης, δηλαδή την 25η Ιουλίου 1952). Απ' αυτό συνάγεται ότι οι αποφάσεις της Georg της 5ης Φεβρουαρίου 1953 εμπίπτουν κατά την ερμηνεία αυτή στις (ευεργετικές) μεταβατικές διατάξεις. Διατηρούνται σε ισχύ, κατά το άρθρο 3 της αποφάσεως 37/53, μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία θα απορριφθεί η αίτηση χορηγήσεως αδείας, της οποίας αποτελούν το αντικείμενο, εφόσον η αίτηση αυτή υποβλήθηκε πριν από τις 31 Αυγούστου 1953, πράγμα που συνέβη εν προκειμένω.

Δεύτερον, γιατί καθυστέρησε η Ανωτάτη Αρχή τόσο πολύ να απαντήσει; Η καθυστέρηση μπορεί να εξηγηθεί, τουλάχιστον μέχρι την έκδοση των αποφάσεων 5/56, 6/56 και 7/56 της 15ης Φεβρουαρίου 1956, από την επιθυμία της Ανωτάτης Αρχής να δώσει ακριβή απάντηση. Εάν, πράγματι, είχαν χορηγηθεί οι άδειες που ζητήθηκαν από την Georg, το ερώτημα θα είχε ήδη κατά τον τρόπο αυτό απαντηθεί. Αν οι αιτήσεις είχαν απλώς απορριφθεί, η αρνητική από-

φαση θα έπρεπε, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως 37/53, να ορίσει την ημερομηνία, κατά την οποία οι απαγορεύσεις του άρθρου 65 κατέστησαν ενεργοί. Εν προκειμένω, πρόκειται για σιωπηρή άρνηση που προκύπτει από την άδεια που δόθηκε, υπό προϋποθέσεις, όχι στην Georg, αλλά σε οργάνωση που διαφέρει αισθητά από αυτήν, δηλαδή αυτή των τριών εταιριών πωλήσεων και του κοινού γραφείου που υφίσταται σήμερα. Γι' αυτό ημερομηνία λήξεως της ισχύος των αποφάσεων της Georg είναι η 22α Φεβρουαρίου 1956, που είναι ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του νέου καθεστώτος που επιτράπηκε κανονικά.

Το πρώτο ζήτημα προς επίλυση θα έπρεπε να είναι, λογικά, σε ποιο νομικό καθεστώς (στο οριστικό καθεστώς του άρθρου 65 ή στο μεταβατικό καθεστώς του άρθρου 12 της Συμβάσεως) υπάγονται συμφωνίες ή αποφάσεις μεταγενέστερες της ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης, αλλά προγενέστερες της ημερομηνίας ιδρύσεως της κοινής αγοράς. Εάν, πράγματι, το άρθρο 12 δεν εφαρμόζεται σ' αυτές, έπεται ότι οι εν λόγω αποφάσεις είναι εν προκειμένω αυτοδικαίως άκυρες και έμειναν πάντα ανενεργές, αφού τελικά δεν επιτράπηκαν. Το ζήτημα αυτό δεν τίθεται, είναι αλήθεια, στην υπό κρίση διαφορά, αφού και οι δύο διάδικοι δέχονται την εφαρμογή, κατά νόμο, του άρθρου 12 επί συμφωνιών ή αποφάσεων προγενέστερων της ημερομηνίας ιδρύσεως της κοινής αγοράς, σύμφωνα με την ερμηνεία της αποφάσεως 37/53. Το ερώτημα τέθηκε όμως ρητά, επιτρέψτε μου να το υπενθυμίσω, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, από τον εισηγητή δικαστή και νομίζω ότι πρέπει να με απασχολήσει λίγο για την περίπτωση που το Δικαστήριο εξετάσει το λόγο αυτό αυτεπαγγέλτως.

Το ζήτημα είναι, πράγματι, λεπτό, επειδή, αντίθετα από το άρθρο 13 περί των συγκεντρώσεων, η οποία ορίζει σαφέστατα τις

αντίστοιχες ημερομηνίες για την εφαρμογή των διαφόρων διατάξεων του άρθρου 66, το άρθρο 12 περί συμπράξεων είναι πολύ πιο αόριστο.

Για να υποστηρίξει ότι κρίσιμη ημερομηνία είναι αυτή της ιδρύσεως της κοινής αγοράς και όχι αυτή της ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης, η Ανωτάτη Αρχή στηρίζεται (υπενθυμίζω στο Δικαστήριο τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν ενώπιόν του από τον εκπρόσωπό της) στις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 1 και 8 της Συμβάσεως, συγκρινόμενες προς τις επίσης συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 4 και 65 της Συνθήκης.

Η Ανωτάτη Αρχή αναφέρει ότι, αναμφισβήτητα το άρθρο 1, παράγραφος 5, της Συμβάσεως, εφαρμόζοντας γενική ερμηνευτική αρχή, ορίζει ότι «από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης εφαρμόζονται οι διατάξεις της, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων και των συμπληρωματικών διατάξεων που προβλέπονται από την παρούσα σύμβαση για τους σκοπούς που ορίστησαν ανωτέρω»· αλλά, ακριβώς το ίδιο το άρθρο 1 ορίζει, στην πρώτη του παράγραφο (αριθμός 1) ότι «αντικείμενο της παρούσας σύμβασης είναι (ιδίως) η πρόβλεψη των αναγκαίων μέτρων για την δημιουργία της κοινής αγοράς». Κατά το άρθρο 8 «η δημιουργία της κοινής αγοράς, η οποία προετοιμάζεται» κ.λπ. «(...) θα συντελεστεί από τα μέτρα εφαρμογής του άρθρου 4 της Συνθήκης». Μεταξύ των μέτρων αυτών αναφέρεται η απαγόρευση των «περιοριστικών πρακτικών που αποσκοπούν στην κατανομή ή την εκμετάλλευση των αγορών» (άρθρο 4, στοιχείο δ), πράγμα που καλύπτει το άρθρο 65. Η εφαρμογή, επομένως, του τελευταίου αυτού άρθρου μπορεί να επιδιωχθεί μόνο από την ημερομηνία δημιουργίας της κοινής αγοράς, για καθένα από τα σχετικά προϊόντα. Απ' αυτό συνάγεται ότι οι «υφιστάμενες συμπράξεις» που εμπίπτουν στο ευεργετικό μεταβατικό καθεστώς του αρ-

θρου 12 είναι οι συμπράξεις οι προγενέστερες της εν λόγω ημερομηνίας, ακόμη και αν είναι μεταγενέστερες της ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης.

Αυτή η ωραία ερμηνεία δεν είναι, κύριοι, κατά τη γνώμη μου, διόλου πειστική, και μου φαίνεται ότι η σύγκριση των άρθρων 1 και 8 της Συμβάσεως θα οδηγούσε μάλλον σε αντίθετο συμπέρασμα.

Νομίζω, πράγματι, ότι πρέπει να διακρίνει κανείς προσεκτικά μεταξύ της ημερομηνίας από της οποίας οι προβλεπόμενες από τη Συνθήκη καταστάσεις υπάγονται στους κανόνες που αυτή θεσπίζει, αφενός, και της ημερομηνίας, από της οποίας η Ανωτάτη Αρχή μπορεί να ασκήσει τις εξουσίες της, αφετέρου.

Ως προς το πρώτο σημείο, εφαρμόζεται ο γενικός κανόνας του άρθρου 1, παράγραφος 5, της Συμβάσεως: αν αυτή δεν ορίζει κάτι διαφορετικό, οι διατάξεις της Συνθήκης εφαρμόζονται από την έναρξη της ισχύος. Αντίθετη διάταξη ανευρίσκεται στο άρθρο 13 περί συγκεντρώσεων, όχι όμως και στο άρθρο 12 περί συμπράξεων.

Ως προς το δεύτερο σημείο, η σύμβαση περιέχει σαφείς απαντήσεις στο άρθρο 2. Η Ανωτάτη Αρχή ασκεί αμέσως τα καθήκοντα συλλογής πληροφοριών και καταρτίσεως μελετών που της ανατίθενται από τη Συνθήκη. Αντίθετα, εκτός εξαιρέσεων (όπως η κατανομή σε περίπτωση ελλείψεως), ασκεί τα λοιπά της καθήκοντα μόνο «από την ημερομηνία από την οποία αρχίζει, για κάθε ένα από τα σχετικά προϊόντα, η μεταβατική περίοδος».

Το σύστημα αυτό παρουσιάζει ορισμένη συνοχή. Κατά τη λεγόμενη προπαρασκευαστική περίοδο, αυτή που εκτείνεται από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης μέχρι την ημερομηνία ενάρξεως της λεγομένης μεταβατικής περιόδου, πρέπει να ληφθούν όλα τα μέτρα που θα προπαρασκευάσουν το άνοιγμα της κοινής αγοράς. Η κοινή αγορά, πρέπει, πράγματι, να είναι *πραγματικότητα από την πρώτη μέρα*, εκτός εξαιρέσεων που προκύπτουν από μεταβατικές διατάξεις, των οποίων η ισχύς μπορεί να παραταθεί επί πέντε το πολύ έτη. Αυτό προκύπτει σαφώς από το προαναφερθέν άρθρο 8 της Συμβάσεως, κατά το οποίο «η δημιουργία της κοινής αγοράς, η οποία προετοιμάζεται» (ιδίως βάσει των πληροφοριών που θα συλλεγούν κατά την περίοδο που ορθώς ονομάζεται «προπαρασκευαστική») «θα συντελεστεί από τα μέτρα εφαρμογής του άρθρου 4 της Συνθήκης». Το δεύτερο εδάφιο ορίζει αμέσως στη συνέχεια: «τα μέτρα αυτά (τα μέτρα εφαρμογής) αρχίζουν να ισχύουν (...), με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που προβλέπονται στην παρούσα σύμβαση(...)» στις τάδε και τάδε ημερομηνίες. Για τον άνθρακα πρόκειται για την ημερομηνία δημιουργίας των εξισωτικών μηχανισμών που προβλέπονται ιδίως προς όφελος του βελγικού άνθρακα. Υπάρχει, πράγματι, αναγκαία συσχέτιση μεταξύ της ενισχύσεως που χορηγείται ιδίως στον βελγικό άνθρακα και του *πραγματικού* ανοίγματος της κοινής αγοράς του άνθρακα, χωρίς το οποίο η ενίσχυση δεν θα είχε νόημα.

Πρέπει, λοιπόν, κατά την ημερομηνία που καθορίστηκε για το άνοιγμα της κοινής αγοράς και εκτός ρητής εξαιρέσεως, να έχουν *πραγματικά* καταργηθεί τα μέτρα και οι πρακτικές που κηρύσσονται από το άρθρο αυτό ασυμβίβαστες προς τη Συνθήκη.

Αν εξετάσει κανείς την απαρίθμηση του άρθρου 4, διαπιστώνει ότι, πράγματι, έτσι έγινε: οι δασμοί και οι ποσοτικοί περιορισμοί (άρθρο 4, α) καταργήθηκαν. Οι διακρίσεις

ως προς τις τιμές (άρθρο 4, β) αποτέλεσαν αντικείμενο αποφάσεων της Ανωτάτης Αρχής που ήταν άμεσης και απευθείας εφαρμογής (απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 1953) περί της δημοσιεύσεως των τιμολογίων στον τομέα του άνθρακα, η κοινή αγορά του οποίου είχε ανοίξει στις 10 Φεβρουαρίου για τον χάλυβα η απόφαση φέρει ημερομηνία 2 Μαΐου, αφού η σχετική αγορά άνοιξε την 1η Μαΐου). Για τις ενισχύσεις ή επιδοτήσεις των κρατών (άρθρο 4, γ) το άρθρο 11 της Συμβάσεως ορίζει κατά τρόπο σαφή την ημερομηνία καταργήσεώς τους: δεν υφίστανται λοιπόν νομικές δυσχέρειες.

Απομένουν οι «περιοριστικές πρακτικές οι οποίες αποσκοπούν στην κατανομή ή εκμετάλλευση των αγορών» (άρθρο 4, δ), δηλαδή οι συμπράξεις και συγκεντρώσεις που αποτελούν αντικείμενο των άρθρων 65 και 66 της Συνθήκης και των άρθρων 12 και 13 της Συμβάσεως. Όσον αφορά το άρθρο 66, το άρθρο 13 εισάγει εξαίρεση και από τους δύο κανόνες: όσον αφορά τις περιπτώσεις που υπάγονται στη Συνθήκη αφενός, ορίζει ότι αυτή δεν εφαρμόζεται στις υφισταμένες συγκεντρώσεις με την επιφύλαξη ενός είδους «ύποπτης περιόδου» για τις συγκεντρώσεις που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής και της ημερομηνίας ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης· όσον αφορά την ημερομηνία ενάρξεως της ασκήσεως των εξουσιών της Ανωτάτης Αρχής, αφετέρου, προβλέπεται κλιμάκωση που αρχίζει από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης.

Όσον αφορά, τέλος, το άρθρο 65, η λογική του συστήματος οδηγεί στη σκέψη ότι ελπίει αντίθετης διάταξης στη Σύμβαση:

α) Η αυτοδίκαιη ακυρότητα που προβλέπεται στο άρθρο 65 εφαρμόζεται χωρίς περιορισμό στις συμπράξεις και οργανώσεις

που δημιουργήθηκαν μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης, ενώ οι διατάξεις του άρθρου 12 της Συμβάσεως εφαρμόζονται μόνο στις συμπράξεις και οργανώσεις που είναι προγενέστερες αυτής της ημερομηνίας.

β) Η Ανωτάτη Αρχή μπορεί να ασκήσει στον τομέα αυτόν τις εξουσίες της, είτε για να χορηγήσει άδειες είτε για να διαπιστώσει την ακυρότητα των συμπράξεων μόνο από την ημερομηνία του ανοίγματος της κοινής αγοράς, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, εδάφιο 3, της Συμβάσεως. Αυτή είναι η άποψη, τουλάχιστον επί του πρώτου σημείου, του Paul Reuter (σ. 285 του συγγράμματός του) όπως υπενθύμισε ο εισηγητής δικαστής αναφερόμενος στο υποβληθέν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ερώτημα.

Το καθεστώς αυτό φαίνεται σύμφωνο προς τις κοινές διατάξεις της Συμβάσεως· η προπαρασκευαστική περίοδος χρησιμεύει για τη συλλογή των πληροφοριών επί των υφισταμένων συμπράξεων και οργανώσεων, κατά τρόπο που θα επιτρέψει στην Ανωτάτη Αρχή να ασκήσει τις αρμοδιότητές της έναντί τους ήδη από το άνοιγμα της κοινής αγοράς, χορηγώντας ή αρνούμενη τις άδειες που της ζητήθηκαν και διαπιστώνοντας, ενδεχομένως, την ακυρότητα των άλλων. Έτσι, θα μπορέσουν να πληρωθούν αμέσως οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, δ. Είναι προφανές ότι δεν θα συμβεί το ίδιο, εάν η Ανωτάτη Αρχή υποχρεούται να αναμείνει την παραμονή του ανοίγματος της κοινής αγοράς για να αρχίσει ή να συμπληρώσει τις μελέτες της σχετικά με τις συμπράξεις ή οργανώσεις που δημιουργήθηκαν μόνο μετά την πάροδο της προπαρασκευαστικής περιόδου. Επιπλέον, είναι φυσικό να επιφυλάσσεται το ευεργέτημα των μεταβατικών διατάξεων στις συμπράξεις και οργανώσεις που δημιουργήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης, άρα σε χρονικό σημείο, κατά το οποίο δεν

υπάγονταν σ' αυτήν, και να μην απο-
λαύουν, αντίθετα, του ιδίου ευεργετήματος
αυτές που δημιουργήθηκαν σε περίοδο κα-
τά την οποία η Συνθήκη, έχοντας κυρωθεί
και ενσωματωθεί στην εσωτερική νομοθε-
σία των κρατών μελών, δέσμευε τους υπη-
κόους αυτών των κρατών. Η ίδια λύση
ισχύει ασφαλώς για τις άλλες περιπτώσεις,
στις οποίες δεν υφίστανται αντίθετες δια-
τάξεις, π.χ. για τις επιδοτήσεις, ενισχύσεις
ή ειδικές επιβαρύνσεις που χορηγούνται ή
επιβάλλονται από τα κράτη (άρθρο 4, γ) και
που αποτελούν το αντικείμενο του άρθρου
11 της Συμβάσεως. Θα ήταν αδιανόητο η
προσωρινή διατήρηση αυτών των ενισχύσε-
ων ή επιβαρύνσεων να αφορά και αυτές
που θεσπίζονται από ένα κράτος μετά
την έναρξη ισχύος της Συνθήκης: αυτές
απαγορεύονται ολωσδιόλου.

Ορίστε, κύριοι, μερικές σκέψεις που θεώρη-
σα αναγκαίο, λόγω της ενδεχόμενης χρησι-
μότητάς τους, να εκθέσω και που δείχνουν,
τουλάχιστον, ότι το ζήτημα είναι λεπτό.
Δεν νομίζω όμως ότι πρέπει να εξεταστεί
αυτεπαγγέλτως.

Καταρχήν το ζήτημα αυτό επιλύθηκε, πράγ-
ματι, ρητά κατά τρόπο αντίθετο προς τα
προεκτεθέντα, με την απόφαση 37/53 της
11ης Ιουλίου 1953, η οποία επί του σημείου
που μας ενδιαφέρει έχει πραγματικά χαρα-
κτήρα αποφάσεως, ερμηνευτικής του άρ-
θρου 12 της Συμβάσεως. Δεν προβλήθηκε,
όμως, ποτέ ενώπιον του Δικαστηρίου. Θα
μπορούσε, αναμφισβήτητα, να φανταστεί
κανείς ότι η νομιμότητά της αμφισβητήθη-
κε από προσφυγή (που ασκήθηκε) κατά
αποφάσεως που εκδόθηκε σε εφαρμογή
της, πράγμα που είναι δυνατό, όπως ανα-
γνωρίστηκε στις αποφάσεις «Chasse» και
«Mecon». Εν προκειμένω, όμως, δεν προ-
βλήθηκε καμιά ένσταση ελλείψεως νομιμό-
τητας και οι δύο διάδικοι δέχονται τη νομι-
μότητα της αποφάσεως. Δεν μου φαίνεται
βέβαιο ότι η έλλειψη νομιμότητας μπορεί
να απαγγελθεί αυτεπαγγέλτως.

Κατά δεύτερο και κύριο λόγο, το ζήτημα
επιλύθηκε από την απόφαση 6/54 του Δικα-
στηρίου «Κυβέρνηση του Βασιλείου των
Κάτω Χωρών» (Rec., σ. 222). Για να είμαι ει-
λικρινής, το χωρίο της αποφάσεως δεν εί-
ναι πολύ σαφές στο σημείο αυτό, αλλά η
λύση είναι βέβαιη, αφού η οργάνωση, η
οποία κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύ-
γουσας κυβέρνησης ήταν παράνομη, ήταν
η ίδια η Georg, για τη δημιουργία της
οποίας το Δικαστήριο προφανώς δεν αγνο-
ούσε ότι ήταν μεταγενέστερη της έναρξεως
ισχύος της Συνθήκης. Ο συνάδελφός μας
Roemer είχε εξετάσει, άλλωστε, λεπτομε-
ρώς το ζήτημα στις προτάσεις του που
ακολούθησαν την ίδια κατεύθυνση, και δεν
μπορεί να υφίσταται πλέον καμιά αμ-
φιβολία.

Τώρα πρέπει να εξετάσω τους λόγους που
προβάλλονται από την προσφεύγουσα.

Όλη η επιχειρηματολογία που προβλήθηκε
φαίνεται να έχει ως σκοπό να δείξει ότι οι
αποφάσεις της 5ης Φεβρουαρίου 1953 δεν
υπάγονταν στις μεταβατικές διατάξεις του
άρθρου 12 της Συμβάσεως.

α) Η προσφεύγουσα θεωρεί, καταρχήν, ότι
το κύρος των εν λόγω αποφάσεων εκτιμά-
ται μόνο σε συνάρτηση προς τις διατάξεις
που ίσχυαν στη Γερμανία κατά την έκδοση
των αποφάσεων αυτών. Πράγματι, στις 5
Φεβρουαρίου 1953, δεν είχε ακόμη δημιουρ-
γηθεί η κοινή αγορά άνθρακα και η Ανωτά-
τη Αρχή δεν ήταν αρμόδια για την έκδοση
αποφάσεως βάσει του άρθρου 65. Αν, αντί
να ληφθεί υπόψη η ημερομηνία εκδόσεως
των αποφάσεων αυτών, αναφερθεί κανείς
στην ημερομηνία έναρξεως της ισχύος
τους (1η Απριλίου 1953), το αποτέλεσμα εί-
ναι το ίδιο, αφού, κατά την απόφαση 37/53,
το άρθρο 65 τέθηκε σε εφαρμογή μόνο στις
31 Αυγούστου 1953.

Σύμφωνα με την κανονιστική απόφαση 78 της Βρετανικής Στρατιωτικής Κυβερνήσεως και τις εκτελεστικές της διατάξεις, οι αποφάσεις της 5ης Φεβρουαρίου 1953 είναι άκυρες. Το ευεργέτημα των μεταβατικών διατάξεων της Συνθήκης δεν μπορεί να χορηγηθεί σε συμπράξεις στερούμενες ισχύος, σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας, στην οποία έχουν συναφθεί.

Κύριοι, όπως ήδη υπενθύμισα, οι διατάξεις της Συνθήκης εφαρμόζονται στις υφιστάμενες και όχι μόνο στις μελλοντικές συμπράξεις και το μόνο ζήτημα που απομένει είναι ποιες απολαύουν (της εφαρμογής) των μεταβατικών διατάξεων. Όποια κι αν είναι η ημερομηνία θέσεως σε εφαρμογή του άρθρου 65 (με ή χωρίς το ευεργέτημα των μεταβατικών διατάξεων), είναι βέβαιο ότι οι αποφάσεις της 5ης Φεβρουαρίου 1953 έπρεπε να παραγάγουν τα αποτελέσματά τους μετά την ημερομηνία αυτή. Στην Ανωτάτη Αρχή απόκειται, εν πάση περιπτώσει, να αποφανθεί επί του κύρους συμπράξεως προοριζόμενης να παραγάγει τα αποτελέσματά της μετά το άνοιγμα της κοινής αγοράς. Είναι, εξάλλου, προφανές, ότι ήταν αναρμόδια να αποφανθεί επί του κύρους της συμπράξεως ως προς την εσωτερική νομοθεσία (εθνική νομοθεσία ή κατοχική νομοθεσία), υπό το καθεστώς της οποίας δημιουργήθηκε η σύμπραξη. Η ενδεχόμενη έλλειψη νομιμότητας, από την άποψη αυτή των συμφωνιών που είχε ενώπιόν της, δεν έχει μεγάλη σημασία, κατά τη γνώμη μου, αφού η πραγματική κατάσταση είναι αυτή που πρέπει, ως προς το άρθρο 65, να εκτιμηθεί: συμφωνίες ή αποφάσεις (μικρή σημασία έχει η νομιμότητά τους) ή και απλές «πρακτικές». Για να μπορέσει να αδιαφορήσει λοιπόν η Ανωτάτη Αρχή για το ζήτημα, έπρεπε να βρίσκεται ενώπιον ενός πραγματικού τίποτε, μιας συμφωνίας, όχι μόνο άκυρης, αλλά και άκυρης, αλλά εντελώς ανεφάρμοστης. Δεν συμβαίνει όμως κάτι τέτοιο: οι αποφάσεις της 5ης Φεβρουαρίου 1953 στηρίζονται στον κανονισμό 20 που τροποποίησε την κανονιστική απόφαση 17 της ανωτάτης συμμαχικής επι-

τροπής που εκδόθηκε σε εφαρμογή του νόμου 27 περί αναδιοργανώσεως της γερμανικής βιομηχανίας άνθρακα και χάλυβα. Το ότι τα κείμενα αυτά δεν εναρμονίζονται πάντα προς τις διατάξεις της Συνθήκης, ιδίως όσον αφορά τη διαδοχή κατά χρόνο των δύο νομικών καθεστώτων, το ότι μπορεί να προκύψουν λεπτές συγκρούσεις νόμου ως προς την εφαρμογή των δύο αυτών νομοθεσιών στα ίδια περιστατικά ή το ότι, τέλος, η οργάνωση και οι αποφάσεις της Georg αποτελούν, λιγότερο ή περισσότερο, παράβαση του νόμου 27 και του κανονισμού 20, όλα αυτά δεν μπορούν να απαλλάξουν την Ανωτάτη Αρχή από την άσκηση της αρμοδιότητάς της έναντι υφισταμένης οργάνωσης προορισμένης να λειτουργήσει υπό το καθεστώς της Συνθήκης.

β) Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται επικουρικά (και ο δικηγόρος της επέμεινε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, σ' αυτήν την όψη του προβλήματος) ότι η απόφαση 37/53 δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω, επειδή, μολονότι οι επίδικες αποφάσεις είναι προγενέστερες κατά πέντε ημέρες του ανοίγματος της κοινής αγοράς, δεν θα εφαρμόζονταν παρά μετά το άνοιγμα αυτό και ο προγενέστερος αυτός χαρακτήρας τους είναι τελειώς πλασματικός: πρόκειται για αποφάσεις *ad hoc* που εκδόθηκαν την τελευταία στιγμή (*in extremis*) μόνο για να επιτρέψουν στους ενδιαφερόμενους να επωφεληθούν των πλεονεκτημάτων του άρθρου 12 και της αποφάσεως 37/53. Πρέπει να ληφθεί υπόψη η πραγματική κατάσταση που υπήρχε κατά την παραμονή του ανοίγματος της κοινής αγοράς: για τους προσφεύγοντες ίσχυε ακόμη το καθεστώς των 6 000 τόνων που προέκυπτε από την παλαιά οργάνωση, η οποία θα κατηργείτο μόνο στις 31 Μαρτίου 1953: μόνο αυτή η κατάσταση ήταν άξια της προστασίας που θέσπισαν οι μεταβατικές διατάξεις.

Είναι βέβαιο, κύριοι, ότι οι παρατηρήσεις αυτές δεν στερούνται, στην πραγματικότητα-

τα, ενδιαφέροντος (κρισιμότητας). Δεν μπορούν όμως να ευσταθήσουν από νομικής απόψεως, αν δεχθεί κανείς τη νομιμότητα της αποφάσεως 37/53. Αφής με την απόφαση αυτή θεωρηθεί ότι οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 12 της Συμβάσεως εφαρμόζονται στις υφισταμένες κατά την ημερομηνία ιδρύσεως της κοινής αγοράς (δηλαδή στις 10 Φεβρουαρίου 1953, προκειμένου για τον άνθρακα), συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που πρέπει να γίνει, για τον λόγο αυτόν, δεκτό ότι οι επιχειρήσεις έκαναν απλώς χρήση δικαιωμάτων τους συνάπτοντας συμφωνίες, λαμβάνοντας αποφάσεις ή εφαρμόζοντας εναρμονισμένες πρακτικές, ακριβώς την παραμονή της λήξεως της προπαρασκευαστικής περιόδου, γνωρίζοντας ότι θα καλούνταν έτσι να επωφεληθούν του μεταβατικού καθεστώτος. Εδώ δεν υπάρχει ύποπτη περίοδος, όπως στις συγκεντρώσεις. Το ίδιο θα συνέβαινε και κατά το άλλο καθεστώς που μόλις συζητήσαμε (που αναφέρεται στην ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης) για τις συμπράξεις που έχουν συναφθεί την παραμονή της 25ης Ιουλίου 1952, ημερομηνία αυτής της ενάρξεως ισχύος.

γ) Ο τελευταίος λόγος αναφέρεται, τέλος, στις αποφάσεις 5/76 έως 7/56 της 15ης Φεβρουαρίου 1956, αυτές που χορήγησαν

άδεια και (δήθεν) δημιούργησαν καθεστώς διακρίσεων έναντι ορισμένων χονδρεμπόρων.

Δεν θα συζητήσω, κύριοι, αυτόν τον λόγο, που αφορά αποφάσεις που δεν αποτελούν αντικείμενο της υπό κρίση διαφοράς. Οι αποφάσεις αυτές 5/56 και 7/56 επιτρέπουν νέες συμφωνίες που συνήφθησαν για την πώληση από κοινού καυσίμων στο λεκανοπέδιο της Ruhr, συμφωνίες που επαναλαμβάνουν, τροποποιώντας και συμπληρώνοντας τις προγενέστερες συμφωνίες και που αποτέλεσαν αντικείμενο αιτήσεων χορηγήσεως αδείας που επίσης τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν. Όπως υπενθύμισα στην αρχή των προτάσεών μου, οι αποφάσεις αυτές που επιτρέπουν το νέο καθεστώς πωλήσεων καταργούν το προγενέστερο καθεστώς της Georg, που επωφελείτο από τις μεταβατικές διατάξεις. Είναι το νέο καθεστώς σύμφωνο ή όχι προς το άρθρο 65; Δεδομένου ότι αποτέλεσε αντικείμενο αδείας, το ερώτημα θα μπορούσε να αχθεί ενώπιον του Δικαστηρίου μέσω προσφυγής κατά της αδείας αυτής· δεν μπορεί όμως να συζητηθεί επ' ευκαιρία διαφοράς που αφορά αποκλειστικά, κατά την απόφαση του Landgericht της Έσσης, το κύρος των αποφάσεων της 5ης Φεβρουαρίου 1953.

Προτείνω:

— να απορριφθεί η προσφυγή·

— να καταδικαστεί η επιχείρηση Friedrich Stork στα δικαστικά έξοδα.